

آینده مبهم اصلاحات اجباری ولیعهد عربستان

به اعتقاد تحلیلگران، اصلاحات اجتماعی که ولیعهد عربستان با اهداف سیاسی و اقتصادی در عربستان سعودی در پیش گرفت، ممکن است به ضرر وی تمام شود زیرا بی توجهی به بنیان های فرهنگی این کشور، مقاومت و مخالفت بدنه پر قدرت مذهبی ریاض را در پی خواهد داشت.

به گزارش آران نیوز: سیاست های ریاض در سال گذشته به شدت تحت تاثیر خواسته ها و اهداف بلندپروازانه «محمد بن سلمان» پسر پادشاه و ولیعهد این کشور قرار داشت. خط مشی های ریاض در دو بعد اجتماعی داخلی و سیاست بین المللی به شدت از سوی ولیعهد جوان تعیین و دنبال می شود.

روند رشد سریع سیاسی محمد بن سلمان از سال 2009 با حضور در مدیریت ادارات دولتی استان ریاض آغاز شد. وی در سال های بعد چندین پست مشاوره حتی زمانی که پدرش به عنوان ولیعهد انتخاب شده بود، برعهده داشت.

پس از آنکه از ابتدای سال 2015 ملک سلمان به پادشاهی عربستان رسید موقعیت محمد بن سلمان به عنوان یکی از ارکان تصمیم گیر در عربستان تثبیت شد. وی در نخستین مرحله به عنوان وزیر دفاع این کشور منصوب شد. پس از مدت اندکی مناصبی همچون نایب ولیعهد و سپس نایب نخست وزیر هم به فهرست پست های او افزوده شد. در نهایت از ماه های نخست سال 2017 محمد بن سلمان با حفظ سمت در وزارت دفاع به عنوان ولیعهد این کشور معرفی شد.

**اصلاحات اجتماعی در عربستان

قوانین داخلی عربستان به شدت سخت گیرانه، زن ستیز و تبعیض آمیز بوده اند و همین موضوع انتقادهای بسیاری را از سوی نهادهای حقوق بشری در غرب برانگیخته است.

محمد بن سلمان، در بدو دستیابی به منصب مهم ولیعهدی، برنامه های خود را بر اساس سند 2030 آغاز کرد. این سند هدف خود را قطع وابستگی این کشور به نفت در آن سال قرار داد.

وی به درستی دریافت که پایه های اقتصادی جامعه عربستان که به شدت به نفت متکی است نمی تواند دوام چندانی داشته باشد. برای دست زدن به اصلاحات اقتصادی اجرای برخی تحولات اجتماعی به ویژه برای جلب سرمایه های خارجی ضروری است. از این رو ولیعهد عربستان تصمیم گرفت در راستای سند چشم انداز قوانین داخلی را اصلاح کند و به شهروندان سعودی آزادی های بیشتری را بدهد.

از نظر محمد بن سلمان در یک جامعه مدرن سعودی، زنان نقش خاصی را بر عهده دارند و باید به آن ها توجه داشت. در حدود یک سال گذشته محمد بن سلمان تغییرات عمیقی را در روندهای اجتماعی عربستان سعودی ایجاد کرد. این کشور که برای مدت های مدید حتی درهای سینماها را بسته بود؛ اجازه رانندگی، دریافت پاسپورت، بازکردن حساب بانکی یا حتی جراحی های اختیاری را به زنان نمی داد به یک باره درهای اصلاحات را به روی مردم این کشور مخصوصا زنان باز کرد.

قانونی وضع شد که زنان براساس آن توانستند از سال 2018 رانندگی کنند. نخستین مجوز وکالت برای زنان چندی پیش صادر شد. زنان اجازه حضور در استادیوم ها را پیدا کردند و نخستین باشگاه ورزشی زنان (بوکس) نیز آغاز به کار کرد. حتی مجلس شورای عربستان چند ماه قبل برای نخستین بار اجازه صدور فتوا را برای یک زنان مجاز اعلام کرد. گفته می شود تلاش هایی برای حجاب اختیاری زنان نیز در دست بررسی شورای دولتی و مذهبی این کشور قرار دارد.

در حالی که برای 35 سال نمایش فیلم در سینماهای عربستان سعودی ممنوع شده بود در سال گذشته این ممنوعیت برداشته شد و گفته می شود دولت براساس برنامه سند 2030 قول داده است تعداد سینماهای این کشور را به 300 عدد برساند. جالب تر آنکه تلویزیون دولتی سعودی هم برای اولین بار تصویر و صدای یک خواننده زن مصری را پخش کرد.

**اصلاحات سریع برای جلب نظر غرب

بسیاری از رسانه های منطقه و جهان، محمد بن سلمان ولیعهد ریاض را دلیل اصلی برای دست زدن به این اصلاحات می دانند. گفته می شود وی با شکستن مجموعه ای از تابوها در شبه جزیره عربستان به دنبال جلب افکار عمومی است اما خود او می گوید این کارها را برای دور کردن ریشه های افراط گرایی در جامعه عربستان انجام می دهد.

تحلیلگران اعتقاد دارند افزایش حقوق اجتماعی به ویژه در مورد زنان عربستانی، پایه های نظام این کشور را دچار چالش می کند.

یک تحلیلگر در تارنمای «دویچه وله» بر این اعتقاد است که حقوق بیشتر برای زنان، کنسرت و برنامه های فرهنگی در واقع آراستن چهره عربستان سعودی برای عرضه به غرب است. حکام سعودی امید دارند با این اقدامات سرمایه گذاران را جذب و به صنعت گردشگری خود رونق ببخشند.

برخی دیگر نیز این اقدامات بن سلمان را برای جلب نظر مردم و آزادی عمل برای خاموش کردن مخالفان در صورت رسیدن به پادشاهی عربستان می دانند. این کشور مدت ها است که با مشکل فقدان یک حاکم جوان، مقتدر و به روز دست به گریبان است. قانون این کشور تاکید دارد تنها فرزندان ابن سعود که اکنون در سن کهنولت هستند می توانند پادشاه این کشور باشند. این قانون مهم مانعی بزرگ برای محمد بن سلمان است.

بسیاری معتقدند ولیعهد عربستان برای هموار کردن مسیر خود به سمت پادشاهی و کاستن از مخالفت های داخلی بود که چند ماه قبل تعداد زیادی از افراد ثروتمند، بانفوذ و مقام های این کشور را بازداشت و زندانی کرد.

از سوی دیگر پادشاهی عربستان به دنبال آن است تا با دادن آزادی های نسبی اعتراض جوامع حقوق بشری جهان نسبت به وضع خفقان و سرکوب و نادیده گرفتن حقوق بشر در داخل عربستان را کاهش دهد.

به نوشته «فایننشال تایمز» مدرنیزه کردن عربستان موضوع دیگری است که ولیعهد برای آن تلاش می کند اما این نیازمند خلاص شدن از سنت های فرهنگی این کشور است. ضمن اینکه وی ناچار است نظر موافق خانواده سلطنتی و افراد پر قدرت مذهبی و اجتماعی این کشور را جلب کند.

به نوشته شبکه سی.بی.اس آمریکا، از آنجا که خانواده سلطنتی به شدت به حمایت روحانیون اسلامی برای حکومت و صدور فرامین وابسته هستند، ممکن است در هر زمانی دیدگاه های محافظه کارانه در عربستان بر علیه ولیعهد به یکباره فوران کند.

بسیاری از تحلیلگران غربی اعتقاد دارند نوع برنامه ریزی و سرعتی که ولیعهد برای اجرای اصلاحات در پیش گرفته است برای ریاض دردسر آفرین خواهد بود. با این حال ارزیابی ها نشان می دهند محمد بن سلمان نیز همچون پهلوی دوم در ایران، اعتقادی به اصلاحات سیاسی ندارد و تنها اقداماتی را در حوزه اجتماعی دنبال می کند. وی حتی فشارهای سیاسی را افزایش داده است و این می تواند در نهایت به ضرر وی تمام شود.

شبکه «یورو نیوز» عنوان داشت ولیعهد عربستان باید با احتیاط بیشتری این اصلاحات را دنبال کند زیرا سرعت بالای این تغییرات ممکن است موجب نارضایتی گروه های مخالف شود و محافظه کاران و مخالفان پر شمار خاندان سلطنتی را تحریک کند.